

[Per Hækkerup.]

ger. Konferencen har nu forhandlet i ca. fire måneder, men er ikke kommet ret langt.

Trods indrømmelser fra vestmagternes side er der ikke opnået nogen overenskomst. De spørgsmål, striden står om, er dels det sovjetiske krav om, at beslutninger i den foreslåede internationale kontrolkommission kun kan træffes med enstemmighed. Altså en vetoregel, der vil kunne gøre kommissionen fuldstændig uarbejdsdygtig. Dels modsætter Sovjet sig, at de kontrolorganer, der skal operere i de enkelte lande, skal være internationalt sammensat. Efter Sovjets mening bør de kun bestå af landets egne borgere. Så kan enhver jo selv regne ud, hvor effektiv deres kontrol med overtrædelser af forbuddet mod at prøve atom- og brintbomber vil være.

Khrustjev har også udtalt sig om dette spørgsmål. I sin ikke for det gode bekendte valgtale i Moskva den 24. februar sagde han bl. a., idet han talte om vestmagternes kontrolforslag som urimelige og uantagelige:

„Hvis man accepterede vestmagternes nuværende kontrolforslag, ville det betyde en fuldstændig kapitulation over for deres krav, idet det ville give dem mulighed for at kontrollere vort land ikke alene fra luften, men også på jorden og under jorden, på vandet og under vandet. Sådanne vestmagtkrav kan vi kun besvare på én måde: vi åbner ikke vore døre for deres efterretningstjenester, og vi kræver ikke, at de skal gøre noget tilsvarende.“

Nu kan det selvfølgelig ikke på forhånd udelukkes, at internationale kontrolorganer kan misbruges til spionage. For at imødekomme Sovjets frygt har vestmagterne derfor foreslået, at Sovjet kunne sende det antal russiske statsborgere, de måtte ønske, med ethvert internationalt kontrolhold og dermed umuliggøre spionage. Men det er ganske åbenbart: at opgive kontrollens internationale karakter er ikke muligt, så forsvinder jo enhver virkelig garanti.

På baggrund af sådanne standpunkter og de svingende udtalelser fra sovjetisk side er det kun naturligt, at folkene i de vestlige lande spørger: når Sovjets ledere taler om fredelig sameksistens, er det så udtryk for en ny udenrigspolitisk linje, en ny udenrigspolitisk målsætning, eller er der

kun tale om led i den taktik med skiftende venlighed og trusler, der tilsigter at nedbryde det vestlige sammenhold og undergrave den vestlige modstandsvilje? Hvis man — som jeg tror er rigtigt — regner med, at Sovjets mål fortsat er NATOs opløsning, stilles man videre over for spørgsmålet, om Sovjet da altid kun vil betjene sig af taktiske svingninger, om der aldrig kan blive tale om en virkelig ændring i den sovjetrussiske målsætning, der gør reelle forhandlinger med den vestlige verden om afspænding mulige?

Ingen tror, at det russiske folk eller dets regering ønsker krig. Der kan ikke være nogen tvivl om, at på lang sigt er det i Sovjetfolkets interesse at få afspænding i den internationale politik, således at såvel de som vi kan lettes for de forsvarsbyrder, der tynger alle vegne. Det er vel også sandsynligt, at ændringer efterhånden vil sætte sig igennem i det sovjetiske system, der gør dette folkeønske til unionens politik. Ikke mindst hvis vi i den vestlige verden gennem vort sammenhold gør det klart, at den sovjetiske taktik ikke fører frem. Det er vel også muligt, at andre begivenheder og andre udviklingslinjer i den internationale politik kan påvirke Sovjets forhold til den vestlige verden. Vi har jo i hvert fald oplevet flere eksempler på, at forholdet til Kina er et vigtigt problem for Sovjet.

Hvordan man nu end vil bedømme sådanne udsigters sandsynlighed, må det være ganske klart, at den vestlige verden skal gribe enhver chance for at komme i virkelige forhandlinger med Sovjet. Måske vil sådanne forhandlinger ofte vise sig forgæves, men det må så tages med. Så har man i hvert fald haft lejlighed til at prøve Sovjets forhandlingsvillighed.

På den anden side må det også stå fast, at resultatet af eventuelle forhandlinger ikke må ændre den magtbalance, der er forudsætningen for, at Sovjet overhovedet finder vejen til forhandlingsbordet. Dertil hører, at det vestlige sammenhold bevares, at det ikke bliver muligt at spille det ene NATO-land ud imod det andet.

Desværre er de senere års historie ikke uden eksempler på, at der findes adskillige spørgsmål, som har fremkaldt gnidninger mellem NATOs medlemslande indbyrdes. Den fornyede spændte situation omkring